

Regler för tvätt- och rengöringsmedel

Förordningen för tvätt- och rengöringsmedel (EG) nr 648/2004, detergentförordningen, ska minska miljöriskerna med rengöringsmedel och förbättra informationen till konsumenterna.

Förordningen gäller alla kemiska produkter som används till att rengöra fasta ytor, kläder, textilier och husgeråd. Detergentförordningen gäller tillsammans med och vid sidan av övriga regelverk, såsom Reach-förordningen, reglerna om klassificering och märkning och reglerna för biocidprodukter.

Vad är ett rengöringsmedel?

Det är medlets användningsområde, inte dess kemiska innehåll, som styr vad som är ett rengöringsmedel. Det är inte nödvändigt att medlet innehåller tensider eller tvål för att betraktas som rengöringsmedel, utan det räcker med till exempel en blandning av alkohol och vatten. Spolarvätska och många andra bilvårdsprodukter är att betrakta som rengöringsmedel och måste märkas enligt reglerna i förordningen. Det gäller också produkter som kakelrengöringsmedel, fönsterputs och målartvätt. Spolglans för diskmaskiner och sköljmedel för textiltvätt omfattas också.

Krav på biologisk nedbrytbarhet

Alla tensider som ingår i tvätt- och rengöringsmedel ska vara biologiskt lätt nedbrytbara. Kraven stämmer i princip överens med kriterierna för klassificering och märkning av kemiska produkter.

För formulerare av rengöringsmedel är det viktigt att kontakta råvaruleverantören och begära en bekräftelse på att de tensider som ingår uppfyller kraven i förordningen. Bekräftelsen bör vara skriftlig, till exempel i form av information på säkerhetsdatabladet eller som ett separat dokument.

Undantag från kravet på lätt nedbrytbarhet kan i vissa speciella fall medges för tensider i produkter för yrkesmässigt bruk, om tensiden är primärt nedbrytbar och endast begränsad användning kan komma ifråga. Tillverkaren ska ansöka om undantag hos den nationella myndigheten (i Sverige Kemikaliein-

Förordningen i korthet

- Alla tensider som ingår i tvätt- och rengöringsmedel ska vara biologiskt lättnedbrytbara.
- Visst innehåll ska deklarerars på förpackningen för konsumentprodukter. För textiltvättmedel ska även doseringsinformation anges.
- Tillverkare av konsumentprodukter måste publicera en innehållsdeklaration på internet.
- Kraven på innehållsdeklaration gäller inte produkter avsedda för yrkesmässig användning.
- Alla tillverkare av tvätt- och rengöringsmedel ska på begäran lämna ett faktablad till medicinsk personal.
- Från 2013 får textiltvättmedel för konsumentbruk innehålla maximalt 0,5 g fosfor per tvätt.
- Från 2017 får maskindiskmedel för konsumentbruk innehålla maximalt 0,3 g fosfor per disk.

spektionen). Tensider som samtidigt är verksamma ämnen i biocidprodukter är också undantagna från kravet på att vara lätt nedbrytbara.

Innehållsdeklaration på förpackningen

Om rengöringsmedlet innehåller något av följande ämnen i en halt över 0,2 procent måste detta anges på förpackningen (se bilaga VII i förordningen):

- fosfater
- fosfonater
- anjoniska/katjoniska/amfotära/nonjoniska tensider
- syrebaserade / klorbaserade blekmedel
- EDTA/NTA och salter av dessa
- fenoler och halogenerade fenoler
- paradiklorbensen
- aromatiska / alifatiska / halogenerade kolväten
- tvål
- zeoliter
- polykarboxylater

För dessa ingredienser ska följande viktprocentintervall användas för att även ange ungefärlig koncen-

Fakta från Kemikalieinspektionen

tration i produkten: < 5 procent, 5-15 procent, 15-30 procent och > 30 procent.

Innehåll av enzymer, desinfektionsmedel, optiska vitmedel och parfym måste alltid anges på förpackningen oavsett halt. Om det förekommer allergiframkallande parfymämnen över 0,01 viktprocent ska dessa anges individuellt med s.k. INCI-namn*. Samma sak gäller alla tillsatta konserveringsmedel. Innehållsdeklarationen ska vara skriven på svenska.

Doseringsinformation

För maskintvättmedel ska en doseringsanvisning finnas på förpackningen. Dosering ska anges för mjukt, medelhårt och hårt vatten för 4,5 kg torr tvätt. Antalet tvättar som förpackningen räcker till ska också anges. Doseringsanvisningen ska vara skriven på svenska.

Faktablad till medicinsk personal

Tillverkare ska vid förfrågan kunna tillhandahålla ett särskilt faktablad till medicinsk personal. Ett sådant faktablad ska ge en fullständig innehållsförteckning. Halten av varje ingrediens ska anges i koncentrationsintervallerna < 0,1 , 0,1-1 , 1-10 och > 10 viktprocent.

Ingredienserna ska anges i fallande koncentrationsordning. Kemiskt namn och CAS-nummer ska anges. När det finns tillgängligt ska även INCI-namn och benämning enligt den europeiska farmakopén** anges.

Parfym, eteriska oljor, växtextrakt och färgämnen kan betraktas som enskilda ingredienser, och alla ingående beståndsdelar behöver inte anges. Allergiframkallande doftämnen måste emellertid deklarerars om de förekommer i halter över 0,01 procent i produkten. Tillverkaren/importören ska liksom tidigare lämna produktinformation till Giftinformationscentralen.

Innehållsförteckning på webben

Tillverkare av konsumentprodukter är skyldiga att på en webbsida på internet ange det fullständiga innehållet i sina produkter. Webbsidan ska vara gratis och tillgänglig för alla, och adressen ska anges på förpackningen på ett sådant sätt att konsumenten lätt kan hitta till innehållsförteckningen.

Kraven på vilka beståndsdelar som ska anges är desamma som för faktabladet till medicinsk personal.

Det finns däremot inget krav på att ange halt av respektive ingrediens.

Observera att importörer till EU räknas som tillverkare. Det gör också den som byter namn på en produkt och marknadsför den under eget varumärke.

Förbud mot fosfater

Hösten 2011 beslutade EU om nya regler för fosfater i tvättmedel och maskindiskmedel för konsumentbruk.

Från och med den 30 juni 2013 får tvättmedel för konsumentbruk endast saluföras om de innehåller mindre än 0,5 gram totalfosfor per tvätt. Från och med den 1 januari 2017 får maskindiskmedel för konsumentbruk endast saluföras om de innehåller mindre än 0,3 gram totalfosfor per disk.

Begränsningarna gäller oavsett vattenhårdhet. I praktiken innebär de ett förbud mot fosfater i tvättmedel och maskindiskmedel för konsumentbruk.

I Sverige får sedan tidigare textiltvättmedel för konsumentbruk inte saluföras om de innehåller fosfater och om den totala fosforhalten överstiger 0,2 viktprocent. En motsvarande begränsning gäller för maskindiskmedel, men med haltgränsen 0,5 viktprocent fosfor. De svenska förbuden gäller tills EU:s gemensamma regler om fosfater börjar gälla.

Rengöringsmedel för yrkesmässigt bruk

Kraven på information på förpackningen, webbsida och faktablad till medicinsk personal gäller inte produkter avsedda för yrkesmässig användning. Här anses motsvarande information kunna erhållas i säkerhetsdatabladet.

Det innebär att säkerhetsdatabladet tillförs kompletterande information, utöver det som krävs i reglerna för säkerhetsdatablad. Innehåll av ämnen som är märkningspliktiga enligt detergentförordningen men inte är klassificerade bör kompletteras i sektion 3 på säkerhetsdatabladet.

**INCI = International Nomenclature of Cosmetic Ingredients. Internationell nomenklatur för ämnen i kosmetiska produkter.*

***Farmakopé = Officiell samling av föreskrifter och metoder som rörutformning, tillverkning och kvalitet av läkemedel.*

Mer information

finns på: www.kemikalieinspektionen.se/detergent